

**DIE ONTWIKKELING VAN
'n PSIGOMETRIESE INSTRUMENT
OM DIE LEEBENADERINGS VAN VOLWASSENES
TE BEPAAL**

DEUR

PIETER SCHAAP

Proefskrif voorgelê ter vervulling van die vereistes
vir die graad

DOCTOR COMMERCII
(MENSLIKE HULPBRONBESTUUR)

in die

FAKULTEIT EKONOMIESE EN BESTUURSWETENSKAPPE

aan die

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA

PRETORIA

APRIL 2000

PROMOTOR: PROF. DR. J.S. BASSON

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

Opedra aan my twee dogtertjies
Lize en Landi

DANKBETUIGINGS

Graag wil die skrywer sy dank en erkentlikheid betuig teenoor die volgende persone en instansies:

- Prof. J.S. Basson as promotor vir sy bekwame leiding en besondere ondersteuning.
- Geldelike bystand gelewer deur die *NRF: Social Sciences and Humanities* vir hierdie navorsing word hiermee erken. Menings in hierdie studie uitgespreek of gevolgtrekkings wat gemaak is, is dié van die outeur en moet nie noodwendig aan die *NRF* toegeskryf word nie.
- Dr. P.H. du Toit vir die taalversorging.
- My moeder vir haar onvoorwaardelike aanmoediging en bystand deur baie jare.
- My eggenote vir haar volgehoue ondersteuning en hulp met die proefskrif. Baie dankie vir die opofferinge wat jy en die kinders moes maak ter wille van die studie.
- My Skepper wat my krag gegee het om alles moontlik te kon maak.

INHOUDSOPGAWE

INHOUDSOPGAWE	iv
LYS VAN TABELLE	xiv
LYS VAN FIGURE	xxiii
SAMEVATTING	xxiv
SUMMARY	xxvi

HOOFSTUK 1

INLEIDING EN DOELSTELLING

1.1	INLEIDING	1
1.2	BESKOUINGE VAN LEER	2
1.3	DIE BELANG VAN DIE ONDERSKEIE LEERBENADERINGS	4
1.4	PROBLEEMSTELLING	5
1.5	DOELSTELLING	6
1.6	OORHOOFSE NAVORSINGSTRATEGIE	7
1.7	NAVORSINGSPROSEDURE	8

HOOFSTUK 2

PARADIGMAVERSKUIWINGS EN LEER IN ORGANISASIES

2.1	INLEIDING	11
2.2	BENADERINGS TOT LEER	13
2.3	TRADISIONELE PARADIGMAS EN LEERBENADERINGS IN ORGANISASIES	21
2.4	‘n NUWE PARADIGMA EN LEERBENADERINGS IN ORGANISASIES	27
2.5	DIE BEHOEFTE AAN ‘n GEÏNTEGREERDE AKADEMIESE- EN ERVARINGSLEERMODEL IN ORGANISASIES	31

2.6	SAMEVATTING	34
-----	-------------------	----

HOOFSTUK 3

DIE BETEKENIS VAN LEER IN VERSKILLENDE ONDERWYSKONTEKSTE

3.1	INLEIDING	36
3.2	MENSBESKOUINGE EN LEERTEORIEë	37
3.3	LEERTEORIEë EN ONDERWYSKUNDIGE IMPLIKASIES	39
3.3.1	Verstandsdissiplines	39
3.3.2	Appersepsieteorie	41
3.3.3	Die eksistensiële humanisme	43
3.3.4	Stimulus-responskondisioneringsteorieë (behaviorisme)	45
3.3.5	Die kognitiewe interaksie-leerteorieë	48
3.4	'n PARADIGMAVERSKUIWING MET BETREKKING TOT DIE ONDERRIG- LEERPROSES	53
3.5	SAMEVATTING	55

HOOFSTUK 4

LEERTEORIEë ONDERLIGGEND AAN DIE LEERBENADERINGSKONSEPTE

4.1	INLEIDING	57
4.2	DIE INLIGTINGPROSESSERINGSTEORIEë	59
4.3	KOGNITIEWE INTERAKSIE-TEORIEë	69
4.3.1	Liniêre kognitiewe interaksie-teorie	70
4.3.2	Kognitiewe veldinteraksie-teorie	78
4.4	DIE FENOMENOGRAFIESE BESKOUING VAN LEER	86
4.5	'n INTEGRASIE VAN DIE SLEUTELKONSEPTE UIT DIE ONDERSKEIE LEERTEORIEë	95
4.6	SAMEVATTING	100

HOOFSTUK 5

KLASSIFIKASIERAAMWERKE VIR DIE BEOORDELING VAN DIE KWALITEIT VAN LEERUITKOMSBEREIKING

5.1	INLEIDING	102
5.2	BLOOM SE TAKSONOMIE	103
5.3	DIE SOLO-TAKSONOMIE	103
5.4	DIE <i>NOVICE EXPERT</i> -RAAMWERK	108
5.5	DIE TAAKSPESIFIEKE RAAMWERK	109
5.6	AFFEKTIEWE LEERUITKOMSTE	113
5.7	SAMEVATTING	113

HOOFSTUK 6

LEERDERS SE BENADERING TOT LEERSITUASIES

6.1	INLEIDING	117
6.2	LEERDERS SE BENADERING TOT LEERTAKE IN TERME VAN DIE LEERINHOUD	118
6.2.1	✶ Metakognisie	119
6.2.2	Schmeck se beskouing van leerbenaderings	124
6.2.3	Entwistle se beskouing van leerbenaderings	125
6.2.4	Biggs se beskouing van leerbenaderings	130
6.2.5	'n Geïntegreerde beskouing van leerbenaderings	133
6.3	LEERDERS SE BENADERING TOT LEERTAKE IN TERME VAN SOSIALE ORIËNTASIES	135
6.3.1	Koöperatiewe interafhanklikheid	136
6.3.1.1	Teoretiese perspektiewe oor die koöperatiewe leerbenadering	136
6.3.1.2	Belangrike komponente van die koöperatiewe leerbenadering	138
6.3.2	Kompeterende interafhanklikheid	143

6.3.3	Onafhanklikheid	145
6.3.4	Afhanklikheid	149
6.3.5	‘n Geïntegreerde beskouing van leerbenaderings in terme van sosiale oriëntasie	151
6.4	SAMEVATTING	153

HOOFSTUK 7

LEERMOTIEWE

7.1	INLEIDING	156
7.2	TEORETIESE BESKOUINGE VAN MOTIVERING	156
7.3	MOTIVERING EN LEERGEDRAG	163
7.4	SLEUTELKONSEPTE IN DIE MOTIVERINGSPROSES	169
7.5	‘n GEÏNTEGREERDE BESKOUING VAN MOTIVERING IN DIE LEERSITUASIE	182
7.6	SAMEVATTING	188

HOOFSTUK 8

LEERSTRATEGIEë

8.1	INLEIDING	190
8.2	DIE TERM <i>LEERSTRATEGIE</i> EN VERWANTE KONSEPTE	190
8.3	LEERSTRATEGIEë EN INLIGTINGPROSESSERING	192
8.4	* LEERSTRATEGIEë EN KOGNITIEWE STYLE	193
8.5	LEERSTRATEGIEë EN LERBENADERINGS	194
8.6	LEERSTRATEGIEKLASSIFIKASIE VOLGENS LERBENADERINGS	195
8.7	SAMEVATTING	200

HOOFSTUK 9

PERSOONLIKE EIENSKAPPE VAN DIE LEERDER

9.1	INLEIDING	202
9.2	AFFEKTIEWE EN KONATIEWE EIENSKAPPE	202
9.3	* KOGNITIEWE EIENSKAPPE	212 -
9.4	BIOGRAFIESE EN KULTURELE EIENSKAPPE	216
9.5	SAMEVATTING	219

HOOFSTUK 10

DIE LEERKONTEKS

10.1	INLEIDING	223
10.2	DIE PARADIGMAS IN DIE LEEROMGEWING	224
10.3	DIE FORMELE EN INFORMELE LEERSITUASIE	226
10.3.1	Die formele leersituasie	228
10.3.1.1	Leeropvattinge en onderrigverwagtinge	228
10.3.1.2	Die rol van die onderriggewer	229
10.3.1.3	Algemene eienskappe van die leersituasie	233
10.3.2	Die informele leersituasie	243
10.3.2.1	Afrigting	243
10.3.2.2	Algemene eienskappe van die leersituasie	245
10.3.3	'n Geïntegreerde formele en informele stelsel	254
10.4	SAMEVATTING	257

HOOFSTUK 11

'n STELSELMODEL VIR DIE INTERPRETASIE VAN DIE LEERBENADERINGSKONSTRUKTE IN ORGANISASIES

11.1	INLEIDING	260
11.2	DIE BEGINSELS VAN DIE STELSELBENADERING	261
11.3	DIE VERBAND TUSSEN DIE STELSELBENADERING EN LEERBENADERINGS	263
11.4	'n STELSELMODEL VIR LEERBENADERINGS IN ORGANISASIES	263
11.5	SAMEVATTING	273

HOOFSTUK 12

METODE VAN ONDERSOEK

12.1	INLEIDING	275
12.2	DIE PSIGOMETRIESE EIENSKAPPE WAARAAN 'n VRAELYS MOET VOLDOEN	275
12.2.1	Betroubaarheid	276
12.2.2	Geldigheid	278
12.2.2.1	Inhoudgeldigheid	279
12.2.2.2	Konstruktiegeldigheid	280
12.2.3	Vergelykbaarheid van skaaltellings tussen verskillende moedertaalgroepe .	281
12.2.4	Die standaardisering van 'n psigometriese instrument	282
12.3	SOORTGELYKE VRAELYSTE WAT 'n INVLOED GEHAD HET IN DIE ONTWERP VAN DIE LEERBENADERINGSVRAELYS (LBV)	283
12.4	DIE PROSEDURE WAT IN DIE OPSTEL VAN DIE LEERBENADERINGSVRAELYS GEBRUIK IS	285
12.4.1	Stap 1: Die formulering van die doelstellings en rasionaal van die LBV ...	285
12.4.1.1	Die breë doelstellings van die LBV	286

12.4.1.2	Die spesifieke doelstellings van die LBV	286
12.4.1.3	Die rasionaal van die LBV	290
12.4.2	Stap 2: Die skryf en skalering van items vir die LBV	290
12.4.3	Stap 3: Die keuse van items volgens inhoudgeldigheid	292
12.4.4	Stap 4: Die toepassing van die vraelys op ontwikkelingsteekproewe	295
12.4.4.1	Die samestelling van die vraelys vir toepassing op ontwikkelingsteekproewe	295
12.4.4.2	Ontwikkelingsteekproewe	296
12.4.4.3	Die prosedure gevolg by die toepassing van die vraelys	297
12.4.5	Stap 5: Statistiese ontledings en die seleksie van items	299
12.4.5.1	Die statistiese parameters vir itemseleksie	300
12.4.5.2	Die prosedure gevolg in die keuse van items	302
12.4.6	Stap 6: Die tegniese evaluering van die LBV	307
12.4.6.1	Faktorgeldigheid van die LBV	309
12.4.6.2	Inhoudgeldigheid van die LBV	313
12.4.6.3	Die statistiese beduidendheid van groepverskille	315
12.4.7	Stap 7: Normbepaling	322
12.5	SAMEVATTING	324

HOOFSTUK 13

RESULTATE EN BESPREKING

13.1	INLEIDING	326
13.2	BESKRYWENDE STATISTIEK VAN DIE BIOGRAFIESE, KWALIFIKASIE-, LEERKONTEKS- EN WERKVERWANTE DATA VAN DIE ONTWIKKELING- STEEKPROEWE	326
13.2.1	Biografiese, kwalifikasie- en konteksverwante data van respondente wat die LBVi en LBVs voltooi het	327
13.2.1.1	Ouderdomverspreiding vir die ontwikkelingsteekproewe	327
13.2.1.2	Taalgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproewe	329

13.2.1.3	Kwalifikasiegroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproewe ..	332
13.2.1.4	Geslagsgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproewe	335
13.2.1.5	Leerkonteksgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproewe ..	337
13.2.2	Werkverwante data van die respondente wat die LBVi en LBVs vir die bedryfskonteks voltooi het	338
13.2.3	Algemene bespreking van die eienskappe van die ontwikkelingsteekproewe	341
13.3	FAKTORONTLEDINGSRESULTATE	342
13.3.1	Die eersteorde-faktoroplossings (faktormodelle) van die LBVi volgens die skuinsrotasiemetode	341
13.3.1.1	Die agt-, sewe- en vierfaktoroplossing vir die geheelsteekproef ...	341
13.3.1.2	Die agtfaktoroplossing vir die tersiêre en bedryfskonteks	357
13.3.1.3	Die vierfaktoroplossing vir die tersiêre en bedryfskonteks	370
13.3.2	Die eersteorde-faktoroplossings (faktormodelle) van die LBVs volgens die skuinsrotasiemetode	379
13.3.2.1	Die vierfaktoroplossing vir die geheelsteekproef	379
13.3.2.2	Die vierfaktoroplossing vir die tersiêre en bedryfskonteks	382
13.3.3	Die eersteorde-faktoroplossings (faktormodelle) van die LBV as 'n geheel volgens die skuinsrotasiemetode	387
13.3.3.1	Die tienfaktoroplossing van die LBV	387
13.3.3.2	Die negefaktoroplossing van die LBV	396
13.3.3.3	Die sesfaktoroplossing van die LBV	402
13.3.4	Die tweedeorde-faktoroplossings (faktormodelle) van die LBV volgens die skuinsrotasiemetode	408
13.3.4.1	Die tweedeorde-faktoroplossing van die LBVs vir die tersiêre konteks, bedryfskonteks en die geheelgroep	408
13.3.4.2	Die tweedeorde-faktoroplossing van die LBVi vir die tersiêre konteks, bedryfskonteks en die geheelgroep	410
13.3.4.3	Die tweedeorde-faktoroplossing van die LBV vir die bedryfskonteks	412
13.3.5	'n Algemene bespreking van die faktoranalitiese resultate	414

13.4	ITEMONTLEDINGSRESULTATE	416
13.4.1	Itemontledingsresultate vir die LBVi	417
13.4.2	Itemontledingsresultate vir die LBVs	417
13.5	SKAALSTATISTIEK VAN DIE LBV	421
13.5.1	Beskrywende statistiek van die LBV-dimensies	421
13.5.2	Betroubaarheidstatistiek van die LBV-dimensies	423
13.5.3	Interdimensiekorrelasies van die LBV-dimensies	426
13.5.4	‘n Algemene bespreking met betrekking tot die skaalstatistiek van die LBV	429
13.6	DIE STATISTIESE BEDUIDENDHEID VAN GROEPVERSKILLE OP DIE LBV- DIMENSIES	430
13.6.1	Meervoudige en enkelvoudige variansie-ontledings vir die effek van ouderdom op die LBV-dimensies	430
13.6.2	Meervoudige en enkelvoudige variansie-ontledings vir die effek van kwalifikasie op die LBV-dimensies	440
13.6.3	Meervoudige en enkelvoudige variansie-ontledingsresultate vir die effek van leerkonteks op die LBV-dimensies	450
13.6.4	Meervoudige en enkelvoudige variansie-ontledingsresultate vir die effek van taalgroep op die LBV-dimensies	459
13.6.5	Meervoudige en enkelvoudige variansie-ontledingsresultate vir die effek van geslag op die LBV-dimensies	468
13.6.6	Eenrigtingvariensie-ontledingsresultate vir die effek van funksionele werkgroepe op die LBV-dimensies	476
13.6.7	Eenrigtingvariensie-ontledingsresultate vir die effek van bestuursvlak op die LBV-dimensies	482
13.6.8	Eenrigtingvariensie-ontledingsresultate vir die effek van beroepsveld op die LBV-dimensies	486
13.6.9	Eenrigtingvariensie-ontledingsresultate vir die effek van aantal jare werkervaring op die LBV-dimensies	491
13.6.10	‘n Algemene bespreking van die effek van groepverskille op die LBV-dimensies	497

13.7 SAMEVATTING 497

HOOFSTUK 14

GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

14.1 INLEIDING 500

14.2 GEVOLGTREKKINGS 500

14.2.1 Die gevolgtrekkings met betrekking tot die primêre doel van die studie ... 500

14.2.2 Gevolgtrekkings met betrekking tot die sekondêre doel van die studie ... 506

14.3 BEPERKINGE VAN DIE STUDIE 510

14.4 AANBEVELINGS 511

14.5 SLOT 512

BRONNELYS 513

BYLAE

Bylaag 1.1 545

Bylaag 1.2 550

Bylaag 2.1 555

Bylaag 2.2 560

Bylaag 2.3 562

LYS VAN TABELLE

Tabel 1	Vergelyking tussen die tradisionele en nuwe paradigma met betrekking tot onderrig en leer	54
Tabel 2	Sleutelkonsepte uit die onderskeie leerteorieë	95
Tabel 3	Responsbeskrywings volgens die SOLO-taksonomie	106
Tabel 4	Die verband tussen persoonlike eienskappe en leerbenaderings	219
Tabel 5	Die evaluasie-statistiek van die inhoudsgeldigheid van die eerste voorlopige leerbenaderingsvraelys	293
Tabel 6	Klassifikasieveranderlikes vir ouderdoms-, kwalifikasie-, taal-, geslags- en leerkonteksgroepe vir die totale datastel	315
Tabel 7	Klassifikasieveranderlikes per funksionele groepe, beroepsgroepe, bestuursvlakke en aantal jare werkervaring in die bedryfskonteks	315
Tabel 8	Ouderdomverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs in die tersiêre konteks	326
Tabel 9	Ouderdomverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs in die bedryfskonteks	327
Tabel 10	Ouderdomverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs vir die geheelgroep	328
Tabel 11	Taalgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en die LBVs in die tersiêre konteks	329
Tabel 12	Taalgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs in die bedryfskonteks	330
Tabel 13	Taalgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs vir die geheelgroep	331
Tabel 14	Kwalifikasieverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVS in die tersiêre konteks	332
Tabel 15	Kwalifikasieverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs in die bedryfskonteks	333
Tabel 16	Kwalifikasieverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs vir die geheelgroep	334

Tabel 17	Geslagsgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs in die tersiêre konteks	335
Tabel 18	Geslagsgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs in die bedryfskonteks	335
Tabel 19	Geslagsgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs vir die geheelgroep	335
Tabel 20	Konteksgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs in die bedryfskonteks	336
Tabel 21	Leerkonteksgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs vir die geheelgroep	337
Tabel 22	Funksionele groepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs in die bedryfskonteks	338
Tabel 23	Jare werkervaringverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs in die bedryfskonteks	338
Tabel 24	Beroepsgroepverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs in die bedryfskonteks	339
Tabel 25	Bestuursvlakverspreiding vir die ontwikkelingsteekproef van die LBVi en LBVs in die bedryfskonteks	340
Tabel 26	Die eersteorde-faktorstruktuur (die agtfaktoroplossing) van die LBVi vir die geheelgroep	345
Tabel 27	Die eersteorde-faktorstruktuur (die sewefaktoroplossing) van die LBVi vir die geheelgroep	350
Tabel 28	Die eersteorde-faktorstruktuur (die vierfaktoroplossing) van die LBVi vir die geheelgroep	353
Tabel 29	Die eersteorde-faktorstruktuur (die agtfaktoroplossing) van die LBVi in die tersiêre konteks	358
Tabel 30	Die eersteorde-faktorstruktuur (die agtfaktoroplossing) van die leerbenaderingsvraelys in terme van die leerinhoud in die bedryfskonteks .	360
Tabel 31	Die faktorkongruensiekoëffisiënte tussen die faktoroplossings van die bedryfs- en tersiêre datastelle met betrekking tot die LBV	362
Tabel 32	Die eersteorde-faktorstruktuur (die vierfaktoroplossing) van die LBVi vir	

	die tersiêre konteks	371
Tabel 33	Die eersteorde-faktorstruktuur (die vierfaktoroplossing) van die LBVi vir die bedryfskonteks	373
Tabel 34	Die eersteorde-faktorstruktuur (die vierfaktoroplossing) van die LBVs vir die geheelgroep	381
Tabel 35	Die eersteorde-faktorstruktuur (die vierfaktoroplossing) van die LBVs in die tersiêre konteks	383
Tabel 36	Eersteorde-faktorstruktuur (die vierfaktoroplossing) van die LBVs in die bedryfskonteks	384
Tabel 37:	Die eersteorde-faktorstruktuur (die tienfaktoroplossing) van die LBV vir die totale aantal items in die bedryfskonteks	390
Tabel 38	Die eersteorde-faktorstruktuur (die negefaktoroplossing) van die LBVi in die bedryfskonteks	399
Tabel 39	Die eersteorde-faktorstruktuur (die sesfaktoroplossing) van die LBV vir die totale aantal items in die bedryfskonteks	403
Tabel 40	Tweedeorde-faktorstruktuur vir die LBVs in verskillende kontekste	409
Tabel 41	Tweedeorde-faktorstrukture vir die LBVi in verskillende kontekste	411
Tabel 42	Tweedeorde-faktorstrukture vir LBV in die bedryfskonteks	413
Tabel 43	Itemstatistiek vir die LBVi ten opsigte van die geheelgroep en taalgroepe .	418
Tabel 44	Itemstatistiek vir die LBVs ten opsigte van die geheelgroep en taalgroepe.	420
Tabel 45	Skaalstatistiek van die LBV-dimensies vir die geheelgroep	422
Tabel 46	Betroubaarheids- en geldigheidskoëffisiënte van die LBV-dimensies vir taalgroepe, konteks-groepe en geheelgroep	424
Tabel 47	Interkorrelasiematriks van die LBV-dimensies in die bedryfskonteks	427
Tabel 48	Meervoudige variansie-ontleding (Manova) uitgevoer vir die effek van ouderdom as onafhanklike veranderlike op die prestasieleermotief-, prestasieleerstrategie-, diepleermotief-, diepleerstrategie-, oppervlakleermotief-, vrees-vir-mislukking-, oppervlakleerstrategie- en selfeffektiwiteits-dimensie as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van kwalifikasie, taalgroep en leerkonteks as kovariate	431
Tabel 49	Enkelvoudige variansie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van	

	ouderdom as onafhanklike veranderlike op die LBVi dimensies as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van kwalifikasie, taalgroep en leerkonteks as kovariate	431
Tabel 50	Beskrywende statistiek en vergelykings tussen ouderdomsgroepe vir die geheelgroep ten opsigte van die LBVi-dimensies met inagneming	434
Tabel 51	Meervoudige variansie-ontleding (Manova) uitgevoer vir die effek van ouderdom as onafhanklike veranderlike op die kompeterende, afhanklike, koöperatiewe en onafhanklike leerbenadering as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van kwalifikasie, taalgroep en leerkonteks as kovariate	437
Tabel 52	Enkelvoudige variansie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van ouderdom as onafhanklike veranderlike op die LBVs as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van kwalifikasie, taalgroep en leerkonteks as kovariate	437
Tabel 53	Beskrywende statistiek en vergelykings tussen ouderdomsgroepe vir die totale groep ten opsigte van die LBVs-dimensies as veranderlikes met inagneming van die effek van kwalifikasie, taalgroepe en leerkonteks as kovariate	438
Tabel 54	Meervoudige variansie-ontleding (Manova) uitgevoer vir die effek van kwalifikasie as onafhanklike veranderlike op die prestasieleermotief-, prestasieleerstrategie-, diepleermotief-, diepleerstrategie-, oppervlakleermotief-, vrees-vir-mislukking-, oppervlakleerstrategie- en selfeffektiwiteitsdimensie as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, taalgroep en leerkonteks as kovariate	441
Tabel 55	Enkelvoudige variansie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van kwalifikasie as onafhanklike veranderlike op die LBVi-dimensies as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, taalgroep en leerkonteks as kovariate	441
Tabel 56	Beskrywende statistiek en vergelykings tussen kwalifikasiegroepe vir die geheelgroep ten opsigte van die LBVi-dimensies as veranderlikes met inagneming van die effek van ouderdom, taalgroep en leerkonteks as	

	kovariate	444
Tabel 57	Meervoudige variansie-ontleding (Manova) uitgevoer vir die effek van kwalifikasie as onafhanklike veranderlike op die kompeterende, afhanklike, koöperatiewe en onafhanklike leerbenadering as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, taalgroep en leerkonteks as kovariate	447
Tabel 58	Enkelvoudige variansie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van kwalifikasie as onafhanklike veranderlike op die LBVs as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, taalgroep en leerkonteks as kovariate	447
Tabel 59	Beskrywende statistiek en vergelykings tussen kwalifikasiegroepe vir die geheelgroep ten opsigte van die LBVs-dimensies as veranderlikes met inagneming van die effek van ouderdom, taalgroep en leerkonteks as kovariate	448
Tabel 60	Meervoudige variansie-ontleding (Manova) uitgevoer vir die effek van leerkonteks as onafhanklike veranderlike op die prestasieleermotief-, prestasieleerstrategie-, diepleermotief-, diepleerstrategie-, oppervlakleermotief-, vrees-vir-mislukking-, oppervlakleerstrategie- en selfeffektiwiteitsdimensie as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, taalgroep en kwalifikasie as kovariate	451
Tabel 61	Enkelvoudige variansie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van leerkonteks as onafhanklike veranderlike op die LBVi-dimensies as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, taalgroep en kwalifikasie as kovariate	451
Tabel 62	Beskrywende statistiek en vergelykings tussen leerkonteksgroepe vir die geheelgroep ten opsigte van die LBVi-dimensie as veranderlikes met inagneming van die effek van ouderdom, taalgroep en kwalifikasie as kovariate	453
Tabel 63	Meervoudige variansie-ontleding (Manova) uitgevoer vir die effek van leerkonteks as onafhanklike veranderlike op die kompeterende, afhanklike, koöperatiewe en onafhanklike leerbenadering as afhanklike veranderlikes,	

	gekontroleer vir die effek van ouderdom, taalgroep en kwalifikasie as kovariate	456
Tabel 64	Enkelvoudige variansie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van leerkonteks as onafhanklike veranderlike op die LBVs-dimensies as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, taalgroep en kwalifikasie as kovariate	456
Tabel 65	Beskrywende statistiek en vergelykings tussen leerkonteksgroepe vir die geheelgroep ten opsigte van die LBVs-dimensies as veranderlikes met inagneming van die effek van ouderdom, taalgroep en leerkonteks as kovariate	457
Tabel 66	Meervoudige variansie-ontleding (Manova) uitgevoer vir die effek van taalgroep as onafhanklike veranderlike op prestasieleermotief, prestasieleerstrategie, diepleermotief, diepleerstrategie, oppervlakleermotief, vrees-vir-mislukking, oppervlakleerstrategie en selfeffektiwiteit as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, kwalifikasie en leerkonteks as kovariate	460
Tabel 67	Enkelvoudige variansie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van taalgroep as onafhanklike veranderlike op die LBVi-dimensies as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, leerkonteks en kwalifikasie as kovariate	460
Tabel 68	Beskrywende statistiek en vergelykings tussen taalgroepe vir die geheelgroep ten opsigte van die LBVi-dimensies as veranderlikes met inagneming van die effek van ouderdom, leerkonteks en kwalifikasie as kovariate . . .	462
Tabel 69	Meervoudige variansie-ontleding (Manova) uitgevoer vir die effek van taalgroep as onafhanklike veranderlike op die kompeterende, afhanklike, koöperatiewe en onafhanklike leerbenadering as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, leerkonteks en kwalifikasie as kovariate	465
Tabel 70	Enkelvoudige variansie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van taalgroep as onafhanklike veranderlike op die LBVs-dimensies as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, leerkonteks en	

	kwalifikasie as kovariate	465
Tabel 71	Beskrywende statistiek en vergelykings tussen taalgroepe vir die geheelgroep ten opsigte van die LBVs-dimensies as veranderlikes met inagneming van die effek van ouderdom, kwalifikasie en leerkonteks as kovariate	466
Tabel 72	Meervoudige variansie-ontleding (Manova) uitgevoer vir die effek van geslag as onafhanklike veranderlike op prestasieleermotief, prestasieleerstrategie, diepleermotief, diepleerstrategie, oppervlakleermotief, vrees-virmislukking, oppervlakleerstrategie en selfeffektiwiteit as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, taalgroep, leerkonteks en kwalifikasie as kovariate	469
Tabel 73	Enkelvoudige variansie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van geslag as onafhanklike veranderlike op LBVi-dimensies as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, taalgroep, leerkonteks en kwalifikasie as kovariate	469
Tabel 74	Beskrywende statistiek en vergelykings tussen geslagsgroepe vir die geheelgroep ten opsigte van die LBVi-dimensies met inagneming van die effek van ouderdom, leerkonteks, kwalifikasie en taalgroep as kovariate . .	471
Tabel 75	Meervoudige variansie-ontleding (Manova) uitgevoer vir die effek van geslag as onafhanklike veranderlike op die kompeterende, afhanklike, koöperatiewe en onafhanklike leerbenadering as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, kwalifikasie, taalgroep en leerkonteks as kovariate	474
Tabel 76	Enkelvoudige variansie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van geslag as onafhanklike veranderlike op die LBVs-dimensies as afhanklike veranderlikes, gekontroleer vir die effek van ouderdom, kwalifikasie, taalgroep en leerkonteks as kovariate	474
Tabel 77	Beskrywende statistiek en vergelykings tussen geslag vir die geheelgroep ten opsigte van die LBVs-dimensies as veranderlikes met inagneming van die effek van ouderdom, kwalifikasie, taalgroep en leerkonteks as kovariate	475

Tabel 78	Eenrigingvariensie-ontleding uitgevoer vir die effek van funksionele werkgroepe as onafhanklike veranderlike op die LBVi-dimensies as afhanklike veranderlikes	477
Tabel 79	Beskrywende statistiek vir die LBVi-dimensies ten opsigte van die onderskeie funksionele groepe	478
Tabel 80	Eenrigingvariensie-ontleding uitgevoer vir die effek van funksionele werkgroepe as onafhanklike veranderlike op die LBVs-dimensies as afhanklike veranderlikes	480
Tabel 81	Beskrywende statistiek vir die onderskeie funksionele werkgroepe op die LBVs-dimensies	480
Tabel 82	Eenrigingvariensie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van bestuursvlak as onafhanklike veranderlike op die LBVi-dimensies as afhanklike veranderlikes	483
Tabel 83	Beskrywende statistiek vir bestuursvlakke op die LBVi-dimensies	484
Tabel 84	Eenrigingvariensie-ontleding uitgevoer vir die effek van bestuursvlak as onafhanklike veranderlike op die LBVs-dimensies as afhanklike veranderlikes	485
Tabel 85	Beskrywende statistiek vir die onderskeie bestuursvlakke op die LBVs-dimensies	485
Tabel 86	Eenrigingvariensie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van beroepsveld as onafhanklike veranderlike op die LBVi-dimensies as afhanklike veranderlikes	487
Tabel 87	Beskrywende statistiek vir die LBVi-dimensies ten opsigte van die onderskeie beroepsvelde	488
Tabel 88	Eenrigingvariensie-ontleding uitgevoer vir die effek van beroepsveld as onafhanklike veranderlike op die LBVs-dimensies as afhanklike veranderlikes	490
Tabel 89	Beskrywende statistiek vir die onderskeie beroepsvelde op die LBVs-dimensies	490
Tabel 90	Eenrigingvariensie-ontleding (Anova) uitgevoer vir die effek van die aantal jare werkervaring as onafhanklike veranderlike op die LBVi-dimensies as	

	afhanklike veranderlikes	493
Tabel 91	Beskrywende statistiek vir die LBVi-dimensies ten opsigte van jare werkervaring	494
Tabel 92	Eenrigingvariensie-ontleding uitgevoer vir die effek van jare werkervaring as onafhanklike veranderlike op die LBVs-dimensies as afhanklike veranderlikes	496
Tabel 93	Beskrywende statistiek vir die LBVs-dimensies ten opsigte van jare werkervaring	596

LYS VAN FIGURE

Figuur 1	Die logiese struktuur van leer vanuit die fenomenografiese perspektief	90
Figuur 2	'n Model van die metakognitiewe proses	121
Figuur 3	Entwistle se model van benaderings tot leer	124
Figuur 4	Uitgebreide model van leer	129
Figuur 5	Sosiale oriëntasies in leersituasies	150
Figuur 6	Komponente van motivering	164
Figuur 7	'n Verwagtingswaardemodel van motivering	167
Figuur 8	'n Stelselmodel van leermotivering	182
Figuur 9	Die geïntegreerde formele en informele leersituasie	255
Figuur 10	'n Stelselmodel van leerbenaderings	263
Figuur 11	Eiewaardes vir die faktore van die LBVi	342
Figuur 12	Eiewaardes vir die faktore van die LBVs	380
Figuur 13	Eiewaardes vir die faktore van die LBV (10 faktore)	389
Figuur 14	Eiewaardes vir die faktore van die LBV (9 faktore)	398
Figuur 15	Eiewaardes vir die tweedeorde-faktore van die LBVs	409
Figuur 16	Eiewaardes vir die tweedeorde-faktore van die LBVi	411
Figuur 17	Eiewaardes vir die tweedeorde-faktore van die LBV	413

‘n Literatuuranalise is onderneem om ‘n stelselmodel (sekondêre doel) te ontwikkel wat kan dien as teoretiese raamwerk vir die ontwikkeling van die psigometriese vraelys. Verskillende leerbenaderings soos dit in relevante literatuur omskryf word, is geïdentifiseer, afgebaken en omskryf. Die faktore wat ‘n invloed op individue se leerbenaderings het, is ondersoek. ‘n Stelselmodel van leer is aan die hand van die literatuuranalise ontwikkel waarvolgens die verband tussen leerbenaderings, leeromgewingsfaktore, persoonlike faktore en leeruitkomste aangedui is. ‘n Duidelike en onderskeibare insetkomponent, ‘n proseskomponent en ‘n uitkomstkomponent wat interafhanklik en in interaksie is, kan aan die hand van die literatuur, geïdentifiseer word. Die gevolgtrekking is gemaak dat die stelselmodel van leer ‘n sinvolle holistiese raamwerk verskaf, waarvolgens leerbenaderings en die faktore wat ‘n invloed daarop het, verstaan, geïnterpreteer en beïnvloed kan word.

Die empiriese deel van die studie fokus op die ontwikkeling van ‘n leerbenaderingsvraelys vir volwassenes wat oor aanvaarbare psigometriese eienskappe beskik. Die leerbenaderingsvraelys (LBV) wat ontwikkel is, beskik oor twee afdelings, naamlik leerbenaderings in terme van die leerinhoud (LBVi) en die leerbenaderings in terme van sosiale oriëntasie (LBVs). Die LBVi bestaan uit ‘n diep-, oppervlak-, en prestasieleermotief- en ‘n verbandhoudende diep-, oppervlak-, en prestasieleerstrategiesdimensie, asook ‘n waargenome selfeffektiwiteit- en ‘n vrees-vir-mislukkingdimensie. Die LBVs bestaan uit ‘n afhanklike, onafhanklike, koöperatiewe en ‘n kompeterende leerbenaderingsdimensie. Die navorsingsresultate toon dat die LBV oor inhouds-, faktor- en konstruk geldigheid beskik. Die faktorstrukture van die LBV is stabiel vir die tersiêre en bedryfskontekste. Die navorsingsresultate toon dat die LBV ‘n betroubare en ‘n niesydige maatstaf vir verskillende taalgroepe is. Die empiriese ondersoek toon resultate wat die stelselmodel van leer sterk ondersteun. Die groepering van leerbenaderings volgens bepaalde beskouinge van wat leer behels, die onderlinge verwantskap tussen leerbenaderings, asook die situasionele aard van leerbenaderings soos dit in die stelselmodel uitgebeeld word, word bevestig. Die LBV kan aan die hand van die stelselmodel van leer ‘n belangrike bydrae lewer tot die fasilitering van effektiewe leer in organisasies.

SUMMARY

THE DEVELOPMENT OF A PSYCHOMETRIC INSTRUMENT TO DETERMINE THE LEARNING APPROACHES OF ADULTS

by

PIETER SCHAAP

SUPERVISOR : Prof. Dr J. S. Basson
DEPARTMENT : Human Resources Management
DEGREE : D Com (Human Resources Management)

The effectiveness with which people learn in modern organisations is increasingly emphasised in today's information and knowledge driven economy. The effectiveness of learning and the increase of expertise in a rapidly and dramatically changing economic, political and social environment is regarded as being extremely important for the success and survival of organisations. The way an individual views the process of learning influences the learner's approach to a learning opportunity and the effectiveness of the learning process concerned.

An individual's awareness of his/her own learning approach and opportunities for critical and realistic reflection on his/her own behaviour is important for the development of effective learning. Opportunities for critical and realistic reflection on his/her own learning behaviour promotes a learner's ability to handle new and complex situations. The need for a reliable and valid measure for learning approaches as a means to facilitate critical and realistic reflection by a learner must be emphasised in this regard. Related to this is the need for a systems model which promotes a holistic approach to the interpretation of learning approaches and the facilitation of effective learning within organisations. The primary aim of the study was to develop a questionnaire with acceptable psychometric properties which could be used to determine the learning approaches of adults. The secondary aim of the study was to develop a systems model which indicates the relationship between learning approaches, macro- and micro-learning environment factors, personal factors and learning outcomes for organisations.

A literature analysis was undertaken to develop a systems model (secondary aim) which could

serve as a theoretical framework for the development of a learning approaches questionnaire. Different approaches as described in existing literature were identified, delimited and defined. The factors which influence individuals' learning approaches were investigated. A systems model of learning was developed on the basis of the literature study. This model is used to indicate the relations between learning approaches, learning environment factors, personal factors and learning outcomes. A clear and identifiable input component, a process component and an outcomes component which are interdependent and interact with one another, were identified on the basis of the literature. The study concluded that a systems model of learning provides a useful holistic framework to assist the understanding, interpretation and influencing of learning approaches and the factors which influence learning approaches.

The empirical part of the study focusses on the development of a learning approaches questionnaire for adults. The learning approaches questionnaire (LAQ) which was developed consists of two sections, a learning approaches in terms of the learning content section (LAQc) and a learning approaches in terms of social orientation section (LAQs). The LAQc section consists of a deep, surface and achievement learning motive dimension and a related deep, surface and achievement strategy dimension, as well as a self-efficacy and fear-of-failure dimension. The LAQs consists of a dependent, independent, co-operative and competitive learning approach dimension. The research results demonstrated that the LAQ displays content, factor and construct validity. The factor structures of the LAQ are stable for business and tertiary learning contexts. The research results also showed that the LAQ is a reliable and unbiased measure for various language groups. The results of the empirical investigation strongly supported the systems model of learning. The grouping of learning approaches according to particular views of what learning encompasses, the mutual relations between learning approaches, as well as the situational nature of learning approaches as depicted in the systems model, were confirmed. By using the systems model of learning, the LAQ can make an important contribution to the facilitation of effective learning in organisations.